

Sešas slepenās stratēģijas 六韜

Pūķa stratēģijas 龍韜: Pieci toņi 五音

(autors: Dzjan Dzija 姜子牙)¹

Valdnieks Vu jautāja Dižajam Hercogam: „Vai pēc toņu un pustoņu² skaņām ir iespējams uzzināt trīs karaspēka daļu³ kustību vai apstāšanos⁴, izsecināt uzvaru vai zaudējumu?”

武王問太公曰：“律音之聲，可以知三軍之消息、勝負之決乎？”

Dižais Hercogs teica: „Ak, cik dziļdomīgs ir valdnieka jautājums! Runājot par 12 stabuļu skaņkārtām⁵, visur ir vajadzīgi pieci toņi – *gun, šan, dzjao, dži un ju*.⁶ Tās ir pamatskaņas, kas nemainās pat desmit tūkstoš paaudzēs. Tās ir piecu elementu gars, visuma pamatprincipi, un ar tām var pārvarēt metālu, koku, ūdeni, uguni un zemi, katru reizi uzbrukumā izmantojot attiecīgo uzvaras [veidu].⁷ Agrāk, trīs imperatoru laikos⁸ tukšuma un neesamības apstākļus⁹ izmantoja, lai uzveiktu stipro un vareno. Toreiz nebija rakstu zīmju, visi rīkojās saskaņā ar piecu elementu fāzēm. Piecu elementu gaita ir debesu un zemes dabiskā esamība, [tie nosaka skaitļu] dalījumu sešās grupās¹⁰, [un tiem piemīt] netverami smalks un brīnumains gars.”

太公曰：“深哉！王之問也。夫律管十二，共要有五音——宮、商、角、徵、羽、此其正聲也。萬代不易，五行之神，道之常也，可以之敵金、木、水、火、土，各以其勝攻之。古者三皇之世，虛無之情以製剛強。無有文字，皆由五行。五行之道，天地自然。六甲之分，微妙之神。

---

¹ Džjan Dzija 姜子牙 jeb Dižais Hercogs Džjan 姜太公 ir leģendāra personība – senās Ķīnas viedais vīrs, Džou dinastijas Vu valdnieka armijas virspavēlnieks. Tiek uzskatīts, ka viņš sarakstījis vienu no septiņiem izcilākajiem kara mākslu traktātiem – „Sešas slepenās stratēģijas” jeb „Dižā Hercoga kara māksla”. Teksts sastāv no sešām nodaļām, „Pūķa stratēģijas” ir 3.nodaļa, kurā aprakstīta militāro spēku organizācija un izvietojums.

² 12 pustoņi 十二律 un 5 toņi 五音.

³ Avangards, galvenie spēki un aizmugure.

⁴ Šeit minēts jēdziens *sjaosji* 消息, ko var attiecināt uz diviem pretmetiem: sākšanos un izbeigšanos, attīstību un apstāšanos, kustību un apstāšanos. Bet to var tulkot arī kā vienu jēdzienu – „jaunumi, jaunas vēstis, ziņas”.

⁵ Katram no 12 pustoņiem ir speciāla stabule, ar kuras palīdzību var noteikt skaņas augstrumu vai skaņot citus mūzikas instrumentus.

⁶ Pentatoniskās skaņkārtas toņi, kuri Rietumu mūzikā atbilst *do, re, mi, sol, la*.

⁷ Ķīniešu pieci elementi simbolizē arī piecas fāzes jeb piecus procesus, jo tie spēj viens otru radīt vai iznīcināt. Bet radišanas un iznīcināšanas secība ir stingri noteikta, piemēram, ūdenim ir īpašības, ar kurām iespējams nodzēst uguni. Līdzīgi arī karadarbībā: lai gūtu uzvaru, ir jāizmanto sava karaspēka priekšrocības, pielietojot attiecīgu plānu un stratēģiju.

⁸ Dzeltenais imperators jeb Sjuanĵuaņ – cilvēku valdnieks 人皇軒轅; Svētais zemnieks jeb Šeņnūn – zemes valdnieks 地皇神農; Fusji – debesu valdnieks 天皇伏羲.

⁹ Šo frāzi var interpretēt divos veidos. 1) Izmantot pretinieka trūkumus, nepilnības vai neesamību konkrētā vietā; 2) valdīt dabiski un nerīkojoties (saskaņā ar daoisma principiem), bet tomēr visu paveikt. Daoismā pastāv uzskats, ka vājais var uzvarēt spēcīgo, piemēram, ūdens, kas ir maigs un pakļāvīgs, tai pat laikā ir visvarens.

¹⁰ Ķīniešu tradicionālā skaitīšanas sistēma ietvēra 60 skaitļu ciklu, ko varēja sīkāk iedalīt 10 grupās. Šie skaitļi tika izmantoti gan kalendārā, gan arī citās dzīves jomās un bija ļoti būtisks sabiedrības un valsts administrācijas faktors.

„[Skaņu] pielietojuma metode [ir šāda]. Jāizmanto debesu skaidrais laiks, kad nav tumšu mākoņu, vēja un lietus. Pusnaktī jāsūta vieglā kavalērija uz ienaidnieka nocietinājumu, un 900 soļu attālumā no tā vienlaicīgi jāpūš visas 12 stabules. Stabulēs būs [dzirdams] atbalss signāls, kurš nāks ļoti klusu. Ja stabulēs atbalsojas *dzjao* [mi nots], tad tā jāattiecina uz balto tīgeri. Ja stabulēs atbalsojas *dži* [sol nots], tad tā jāattiecina uz tumšu kareivi. Ja stabulēs atbalsojas *šan* [re nots], tad tā jāattiecina uz sarkano putnu. Ja stabulēs atbalsojas *ju* [la nots], tad tā jāattiecina uz ragaino nezvēru. Ja stabuļu skaņas izbeidzas un atbildes nav, tad tā ir *gun* [do nots], kas jāattiecina uz zaļo pūķi.¹¹ [Šādi skaņas] saistās ar piecu elementu simboliku, tās palīdz kā uzvaras norāde un parāda iespēju vinnēt vai zaudēt.” Valdnieks izsaucās: „Lieliski!”

“其法：以天清淨，無陰雲風雨，夜半，遣輕騎往至敵人之壘，去九百步外，遍持律管。有應志管，其來甚微。角聲應管，當以白虎；徵聲應管，當以玄武；商聲應管，當以朱雀；羽聲應管，當以勾陳；五管聲盡，不應者，宮也，當以青龍；以五行之符，佐勝之徵，成敗之機。”武王曰：“善哉！”

Dižais Hercogs sacīja: „Netverami smalkajām un brīnumainajām skaņām visām ir arī ārējas pazīmes.” Valdnieks jautāja: „Ar ko tās var uzzināt?” Hercogs atbildēja: „Kad ienaidnieka vīri satraukumā izkustās, tad jāklausa viņos. Ja dzird bungu skaņas, tad tas ir *dzjao* tonis. Ja redz uguns gaismu – *dži* tonis. Ja dzird metālisku šķēpu un āvascirvju skaņu – *šan* tonis. Ja dzird cilvēku klaigas – *ju* tonis. Ja iestājas klusums un nav dzirdams nekas – *gun* tonis. Šie pieci ir skaņu veidolu simboli.”

太公曰：“微妙之音，皆有外候。”武王曰：“何以知之？”太公曰：“敵人驚動則聽之，聞鼓之音者，角也；見火光者，徵也；聞金鐵矛戟之音者，商也；聞人嘯呼之音者，羽也；寂寞無聞者，宮也。此五者，聲色之符也。”

---

¹¹ Senajā Ķīnā bija pieci mistiski dzīvnieki – tīgeris, bruņurupucis (tumšais kareivis), fēnikss (sarkanais putns), vienradzis (ragainais nezvērs) un pūķis, kuru veidoli bija ietverti zvaigznājos un kuri saistījās ar plašu asociāciju virkni kosmoloģijā un ģeomantijā. Tie simbolizēja dabess virzienus, gadalaikus, klimatiskos apstākļus, pamatkrāsas, piecas skaņas, piecus elementus, ģeogrāfiskus objektus (piemēram, plūstošs ūdens, kalni, ceļš utml.) Karadarbībā šie un citi faktori bija ļoti būtiski.